Otázka: Tresty a trestní řízení

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): zuza

Trestní řízení

- Trestní řízení začíná podnětem, zpravidla trestným oznámením. Jde o proces upravený trestním řádem, kde orgány činné v trestním řízení prověřují trestní oznámení, vyšetřují trestné činy, rozhodují o vině ukládají tresty a zajišťují jejich výkon.
- **Trestní sankce**
- Trestními sankcemi jsou tresty a ochranná opatření.
- Trestní sankce je nutno ukládat s přihlédnutím k povaze a závažnosti trestného činu.
- **Tresty – obecné zásady pro jejich ukládání**
- Při stanovení druhu a výše trestu soud přihlíží
- k povaze a závažnosti trestného činu
- K osobním, rodinným a majetkovým poměrům pachatele
- k dosavadnímu způsobu života pachatele a možnosti jeho nápravy, k jeho chování po činu
- soud rovněž přihlédne k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem

§ 41

Polehčující okolnosti

Soud jako k polehčující okolnosti přihlédne zejména k tomu, že pachatel
a) spáchal trestný čin poprvé a pod vlivem okolností na něm nezávislých,
b) spáchal trestný čin v silném rozrušení, ze soucitu nebo z nedostatku životních zkušeností,
c) spáchal trestný čin pod tlakem závislosti nebo podřízenosti,
d) spáchal trestný čin pod vlivem hrozby nebo nátlaku,
e) spáchal trestný čin pod vlivem tíživých osobních nebo rodinných poměrů, které si sám nezpůsobil,
f) spáchal trestný čin ve věku blízkém věku mladistvých,
g) spáchal trestný čin odvraceje útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zcela splněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze, anebo překročil meze přípustného rizika nebo meze jiné okolnosti vylučující protiprávnost,
h) spáchal trestný čin v právním omylu, kterého se bylo možno vyvarovat,
i) trestným činem způsobil nižší škodu nebo jiný menší škodlivý následek,
j) přičinil se o odstranění škodlivých následků trestného činu nebo dobrovolně nahradil způsobenou škodu,
k) svůj trestný čin sám oznámil úřadům,
l) napomáhal při objasňování své trestné činnosti nebo významně přispěl k objasnění trestného činu spáchaného jiným,
m) přispěl zejména jako spolupracující obviněný k objasňování trestné činnosti spáchané členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny,
n) trestného činu upřímně litoval, nebo
o) vedl před spácháním trestného činu řádný život.

§ 42
Přitěžující okolnosti

Soud jako k přitěžující okolnosti přihlédne zejména k tomu, že pachatel
a) spáchal trestný čin s rozmyslem nebo po předchozím uvážení,
b) spáchal trestný čin ze ziskuchtivosti, z pomsty, z národnostní, rasové, etnické, náboženské, třídní či jiné podobné nenávisti nebo z jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky,
c) spáchal trestný čin surovým nebo trýznivým způsobem, zákeřně, se zvláštní lstí nebo jiným obdobným způsobem,
d) spáchal trestný čin využívaje něčí nouze, tísně, bezbrannosti, závislosti nebo podřízenosti,
e) trestným činem porušil zvláštní povinnost,
f) ke spáchání trestného činu zneužil svého zaměstnání, postavení nebo funkce,
g) spáchal trestný čin vůči osobě podílející se na záchraně života a zdraví nebo na ochraně

majetku,
h) spáchal trestný čin ke škodě dítěte, osoby blízké, těhotné, nemocné, zdravotně postižené, vysokého věku nebo nemohoucí,
i) svedl k činu jinak trestnému, provinění nebo trestnému činu jiného, zejména dítě mladší patnácti let, mladistvého nebo osobu ve věku blízkém věku mladistvých,
j) spáchal trestný čin za krizové situace, živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život, veřejný pořádek nebo majetek, anebo na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace,
k) trestným činem způsobil vyšší škodu nebo jiný větší škodlivý následek,
l) trestným činem získal vyšší prospěch,
m) spáchal trestný čin ve větším rozsahu, na více věcech nebo více osobách, anebo trestný čin páchal nebo v něm pokračoval po delší dobu,
n) spáchal více trestných činů,
o) spáchal trestný čin jako organizátor, jako člen organizované skupiny nebo člen spolčení, nebo
p) byl již pro trestný čin odsouzen; soud je oprávněn podle povahy předchozího odsouzení nepokládat tuto okolnost za přitěžující, zejména s ohledem na význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsob provedení činu a jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osobu pachatele, míru jeho zavinění, jeho pohnutku a dobu, která uplynula od posledního odsouzení, a jde-li o pachatele trestného činu, který byl spáchán ve stavu vyvolaném duševní poruchou, anebo o pachatele, který se oddává zneužívání návykové látky a spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním, také tehdy, započal-li léčení nebo učinil jiná potřebná opatření k jeho zahájení.

- **Tresty**

Soudy mohou ukládat pachatelům a účastníkům trestných činů tyto tresty

1. Trest odnětí svobody
2. Domácí vězení
3. Obecně prospěšné práce
4. Propadnutí majetku
5. Peněžitý trest
6. Propadnutí věci
7. Zákaz činnosti
8. Zákaz pobytu
9. Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a společenské akce

10. Ztrátu čestných titulů a vyznamenání
11. Ztrátu vojenské hodnosti
12. Vyhoštění

- **Trest odnětí svobody**

Trestem odnětí svobody se rozumí :

- nepodmíněný trest odnětí svobody
- podmíněné odsouzení k odnětí svobody
- podmíněné odsouzení odnětí svobody s dohledem
- výjimečný trest – odnětí svobody nad 20let nebo na doživotí

Nepodmíněný trest odnětí svobody se vykonává diferencovaně ve věznicích :

- s dohledem
- s dozorem
- s ostrahou
- se zvýšenou ostrahou
- **Podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody**
- Soud může podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšující tři léta jestliže má za to, že účelu trestu bude dosaženo i bez jeho výkonu.
- Při podmíněném odkladu výkonu trestu stanoví soud zkušební dobu na 1-5 let.
- Povolení podmíněného odkladu se týká pouze trestu odnětí svobody, nikoliv ostatních trestů uložených současně.
- **Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody**
- Po výkonu poloviny uloženého trestu odnětí svobody může soud odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, jestliže odsouzený svým chováním a plněním povinností prokázal že se může od něho očekávat řádný život, nebo soud přijme záruku na dovršení nápravy odsouzeného (např. od zaměstnavatele nebo spol. organizace).
- V případě přečinu nemusí být dodržena lhůta poloviny trestu.
- U vybraných zločinů se naopak lhůta prodlužuje na dvě třetiny a v případě odsouzení k výjimečnému trestu až na 20 let.
- Při podmíněném propuštění stanoví soud zkušební dobu na 1-7 let.
- **Domácí vězení**

Soud může uložit trest domácího vězení až na 2.roky jestliže:

Vzhledem k povaze trestného činu (přečinu) a osobě pachatele lze předpokládat, že pro dosažení nápravného účinku postačí uložení tohoto trestu.

Pachatel dá písemný slib, že se ve stanovené době bude zdržovat na určené adrese a při výkonu kontroly poskytne potřebnou součinnost.

- **Obecně prospěšné práce**
- Trest obecně prospěšných prací spočívá v povinnosti odsouzeného provést ve stanovené době a stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům.
- Trest obecně prospěšných prací lze uložit pouze za přečin.
- Trest lze uložit v rozsahu 50 – 300 hodin.
- Obecně prospěšné práce je odsouzený povinen vykonat osobně a bezplatně ve svém volném čase.
- **Propadnutí majetku**
- Soud může vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku při odsouzení za závažný zločin při kterém pachatel získal (nebo se snažil získat) majetkový prospěch, nebo v případě odsouzení k výjimečnému trestu.
- Výrokem o propadnutí majetku zaniká společné jmění manželů.
- Propadnutý majetek připadá státu.
- **Peněžitý trest**
- Peněžitý trest se ukládá v denních sazbách a činí nejméně 20 a nejvíce 730 denních sazeb.
- Denní sazba činí nejméně 100 a nejvíce 50.000 Kč
- Počet denních sazeb soud určí s přihlédnutím k povaze a závažnosti trestného činu.
- Výši denní sazby pak určí s přihlédnutím k příjmovým a majetkovým poměrům pachatele.

Vypočítejte nejnižší a nejvyšší možnou sazbu peněžitého trestu.

- **Propadnutí věci**
- Soud může uložit trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, které bylo použito

ke spáchání trestného činu, nebo ji pachatel získal trestným činem, či jako odměnu za něj.
- Trest propadnutí věci se ukládá samostatně pouze v případě, že vzhledem k povaze a závažnosti trestného činu není uložení jiného trestu potřeba.
- **Zákaz činnosti**
- Soud může uložit trest zákazu činnosti na 1 – 10 let, jestliže se pachatel trestného činu dopustil v souvislosti s touto činností.
- Trest spočívá v tom, že se odsouzenému zakazuje výkon zaměstnání, povolání, funkce.
- Do doby trestu zákazu výkonu činnosti se nezapočítává doba výkonu trestu odnětí svobody.
- **Zákaz pobytu**
- Soud může uložit trest zákazu pobytu na 1-10let za úmyslný trestný čin, vyžaduje li to ochrana veřejného pořádku, rodiny, zdraví, mravnosti či majetku.
- Trest zákazu pobytu se nevztahuje na místo či obvod trvalého pobytu pachatele.
- **Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a společenské akce**
- Soud může uložit trest zákazu vstupu až na 10 let, jestliže se pachatel dopustil úmyslného trestného činu v souvislosti s návštěvou takové akce.
- Do doby trestu zákazu vstupu se nezapočítává doba výkonu trestu odnětí svobody.
- **Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání**
- Soud může uložit trest ztráty čestných titulů nebo vyznamenání, odsuzuje li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný za zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na 2.roky.
- **Ztráta vojenské hodnosti**
- Soud může uložit trest ztráty vojenské hodnosti, odsuzuje li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný za zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na 2.roky.
- Ztráta spočívá v tom, že se odsouzenému snižuje hodnost v ozbrojených silách na hodnost vojína.

- **Vyhoštění**

Soud může uložit pachateli, který není občanem ČR trest vyhoštění z území republiky, vyžaduje li to obecný zájem, bezpečnost lidí a majetku.

Trest vyhoštění nelze uložit jestliže :

- se nepodařilo zjistit státní příslušnost pachatele

- pachateli byl udělen azyl
- pachatel má povolen na území republiky trvalý pobyt
- pachatel je občanem Evropské unie
- hrozí nebezpečí, že pachatel bude ve státě vyhoštění pronásledován pro rasu, národnost, nebo etnickou příslušnost, či pro politické nebo náboženské smýšlení